

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. +370 626 22 252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai   2024-04-   Nr.
I   Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2012 M. BIRŽELIO 26 D. NUTARIMO NR. XI-2133 „DĖL NACIONALINĖS ENERGETINĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos parengtą ir pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), pagal kompetenciją teikiame Aplinkos ministerijos specialistų pastabas ir pasiūlymus dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos projekto (toliau – NENS projektas).

Bendrosios pastabos:

1. NENS projekte nustatomi energetikos sektoriaus tikslai nesuderinti su ES klimato kaitos ir energetikos tikslais ir pačiu pagrindiniu tikslu, kad energetikos sektorius turi būti dekarbonizuotas iki 2040 m., o ne iki 2050 m., kaip nurodoma NENS projekte, ir prioritetu – atsakyti iškastinio kuro naudojimui.
2. Siūlome keisti NENS projekto struktūrą ir atsižvelgti į ES „Fit for 55“ teisėkūros paketo, ES REPowerEU plano, Komisijos komunikato dėl ES 2040 m. klimato tikslo, kitus ES energetikos sektoriaus strateginius dokumentus ir teisės aktus, tarptautinius susitarimus, susijusius su klimato kaitos ir energetikos tikslų įgyvendinimu, – Paryžiaus susitarimas prie Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos, nustatyti trumpalaikius (iki 2030 m.), vidutinės trukmės (iki 2040 m.) ir ilgalaikės trukmės (iki 2050 m.) tikslus ir uždavinius energetikos sektoriuje.
3. NENS projekte trūksta sąsajų su Lietuvos strateginiais dokumentais, kaip 2021 m. birželio 30 d. Seimo nutarimu Nr. XIV-490 patvirtintos Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės tikslais ir uždaviniais energetikos sektoriuje (žr. 25 punktą), transporto, pramonės, žemės ūkio plėtros, viešųjų ir daugiabučių pastatų modernizavimo programomis, nes energetika yra pagrindas visų Lietuvos ūkio sektorių (transportas, pramonė, žemės ūkis ir kt.) dekarbonizavimui.
4. NENS projekte nepagrįstai mažai svarbos teikiama energijos gamybos ir vartojimo efektyvumo tikslų ir uždavinių nustatymui ir nukrypstama nuo ES prioritetinio principo – pirmenybė energijos efektyvumo didinimui.
5. Vertinti 3 galimi energetikos sektoriaus pokyčių scenarijai ir pasirinktas apibendrinantis Kelrodžio scenarijus neatitinka Lietuvos ir ES klimato kaitos švelninimo tikslų iki 2050 m., nes pagal visus scenarijus numatomos labai didelės išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijos. NENS projekto 2 ir 3 lentelės nurodoma anglies dioksido ir ŠESD emisijų dalys (anglies dioksidas ŠESD emisijų dalis), todėl neaišku kokios konkrečiai šioje eilutėje skaičiuojamos ŠESD emisijos ir kodėl jos numatomos 2050 m.
6. Neįtraukti energetikos sektoriaus infrastruktūros atsparumo didinimo ir prisitaikymo prie neigiamų klimato kaitos tikslai ir uždaviniai. Prie grėsmių trūksta detalesnės informacijos apie

klimato kaitos keliamas grėsmes strateginiai infrastruktūrai ir energetikos sektoriui. Taip pat nėra aišku ar įvertinta klimato kaitos pokyčiai iki 2050 m., kurie įtakos atsinaujinančios energijos išteklių gamybą, kaip stipresnis vėjas ar daugiau debesuotų dienų.

7. Lietuvoje atlikta nemažai studijų dėl anglies dioksido sugavimo ir saugojimo technologijų įgyvendinimo galimybių, kuriose padarytos išvados, kad Lietuvos teritorijoje CO₂ saugojimo galimybės yra labai ribotos dėl specifinių geologinių sąlygų. Todėl turėtų būti teikiamas prioritetas saugioms anglies dioksido sugavimo ir panaudojimo technologijoms, bet tik toms emisijoms, kurių negalima sumažinti kitomis technologijomis, kaip daug energijos naudojančios pramonės proceso emisijoms. Taip pat atsižvelgiant į šiuo metu Ekonomikos ir inovacijų ministerijos inicijuotą galimybių studiją „CO₂ surinkimo ir saugojimo, vandenilio ir kitų inovatyvių technologijų panaudojimo galimybių vertinimas Lietuvos pramonės įmonėse, veikiančiose labiausiai neigiamai paveiktose teritorijose“ siūlome patikslinti 202 p. , NENS projekte konkretizuoti, kokios anglies dioksido sugavimo panaudoti (CCU) technologijos turimos umenyje (CO₂ surenkamas tiesiai iš atmosferos (DACCS) arba surenkamas biogeninis CO₂, išmetamas iš elektrinių ar vykdančių pramoninius procesus (BioCCS).

Detalios pastabos pridedamos NENS projekto tekste komentaruose.

Pažymime, kad vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – SPAV tvarkos aprašas) 6 punkto nuostatomis **strateginis pasekmių aplinkai vertinimas** (toliau – SPAV) atliekamas rengiamam planui, kuris: „*skirtas <...> energetikos <...> plėtrai, <...> kuris nustato ūkinės veiklos, įrašytos į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas) 1 ar 2 priedus, vystymo pagrindus ir kuris rengiamas didesniai nei 10 kv. kilometrų plotui*“.

Planavimo organizatorius, nagrinėjamu atveju – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, yra atsakinga už strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrų atlikimą ir, atsižvelgdama į NENS numatomas veiklas, turi nuspręsti dėl SPAV reikalingumo.

SPAV tvarkos aprašas nenumato atvejų, kad, atlikus vieno planavimo dokumento SPAV procedūras, galėtų būti neatliekamos kito, kad ir tiesiogiai susijusio, planavimo dokumento SPAV procedūros, o numato tik galimybę rengiamai vertinimo ataskaitai naudoti aktualią informaciją apie kitų planų ir programų pasekmes aplinkai¹.

Todėl atsižvelgdami į SPAV reikalavimus ir tai, kas išdėstyta, abejojame, ar tikslinga detalizuoti NENS projekto veiklas. Siūlome planavimo organizatoriui strategiškai numatyti vystymo kryptis, o konkrečias veiklas detalizuoti strategijos įgyvendinimo veiklų plane.

PRIDEDAMA. NENS projektas su pastabomis, 61 lapas.

Aplinkos viceministrė

Raminta Radavičienė

S. Znutienė, +370 696 51357, el. p. Stasile.Znutiene@am.lt

R. Griškevičienė, +370 695 11585, el. p. rasa.griskeviciene@am.lt

¹ „26. Rengiant planus ir programas, jų organizatoriai, siekdami išvengti dvigubo vertinimo, gali rengiamai vertinimo ataskaitai naudoti aktualią informaciją apie kitų planų ir programų pasekmes aplinkai.“